

13. Nir. 14, 6. — ζ) *Milch* H. c. 98 (wohl fälschlich neutr.). — η) *geschmolzene Butter* HALĀJ. 3, 75. — 2) *Mixtur* Verz. d. B. H. No. 963. *Lebenselixir, Zaubetrunk*; = अमृत VAIĀ. a. a. O.: तीरोदमथनं कृत्वा रसं प्राप्स्याम तत्र वै R. 1, 43, 18. 33 (46, 22. 26 GORR.). कूप° BUĀG. P. 7, 10, 58. रसकूपामृत 59. सिद्धामृत° 61. RĀĀ-TAR. 1, 110. — 1) *Gifttrank* AK. 3, 4, 20, 229. H. 1193. H. an. MED. HALĀJ. 3, 24. 3, 75. VAIĀ. DAČAK. 183, 3. रसार्पणा RĀĀ-TAR. 6, 72. °दान 322. 8, 448. — x) *Quecksilber* AK. 2, 9, 100. TRIK. H. 1030. H. an. MED. HALĀJ. 3, 75. VAIĀ. (wo, wie schon STENZLER gesehen, पारदे zu lesen ist). SARVADARČANAS. 97, 13. fgg. mystisch als *Quintessenz* des menschlichen Körpers betrachtet 99, 11. रसस्य परब्रह्मणा साम्यम् 103, 9. als Īiva's Same gedacht 98, 18. — λ) *Mineral* oder *ein metallisches Salz*; aufgezählt in Verz. d. Oxf. H. 321, a, No. 761; vgl. उप°, मकृ°. = *हेमन्* Gold VAIĀ. a. a. O.; vgl. 2. रसित. — b) *Geschmack* (als Haupteigenschaft des Flüssigen) AK. 1, 1, 4, 16. 3, 4, 20, 229 (गुण). TRIK. H. 1389. H. an. MED. HALĀJ. 3, 75. VAIĀ. a. a. O. सर्वेषां रसानां त्रिहैकायनम् ČAT. Br. 14, 3, 4, 11. 6, 2, 3. 8, 8. 7, 4, 25. रसनग्राह्या गुणो रसः TARKAS. 13. BUĀG. P. 2, 2, 29. तपत्रेच्च पृथिवी गन्धमापश्च रसमात्मनः MBH. 1, 4161. श्रायो रसगुणाः M. 1, 78. 3, 128. 12, 98. वेद्ये न शब्दस्पर्शरसान् R. 2, 64, 67. RAGH. 3, 4. ख्यातः सर्वरसानां क्लिप्तवणो रस उत्तमः Spr. 804. नानास्वादु° adj. R. 1, 33, 4 (34, 4 GORR.). तद्रस adj. Spr. 3322. अभिमतरसा MEGH. 50. निरूपम° adj. Spr. 728. अन्नं चोत्तरसम् BUĀG. P. 3, 3, 28. Die Bedd. *Geschmack* und *schmeckender Stoff* oder *Soft* werden häufig nicht auseinandergehalten, SUČA. 1, 147. fgg. 130, 12. fgg. आहारः षट् रसेष्वप्यतो रसाः पुनर्द्रव्याश्रयाः 4, 14. षडस 43, 3. MBH. 1, 6658. 3, 138. 9, 2334. R. 1, 32, 23 (33, 22 GORR.). R. GORR. 1, 34, 4. KATHĀS. 43, 230. 82, 19. Die sechs Hauptarten des *Geschmacks* sind: मधुर, अम्ल, लवण, कटुक, तिक्त und कषाय MBH. 12, 6851. fg. SUČA. 1, 133, 17. fgg. 73, 5. fgg. Davon giebt es 63 mögliche Verbindungen 2, 343, 9. fgg. कषायो मधुरस्तिक्तः कटुकः (also mit Weglassung von लवण) इति नैकधा । भौतिकानां विकारेण रस एको विभियते ॥ BUĀG. P. 3, 26, 42. PAÑĀT. 61, 11. रसतस् dem *Geschmacke* nach MBH. 13, 5681. 5686. — α) *Bez. der Zahl sechs* ČAUT. 29. 39. VARĀH. BṘH. S. 98, 1. Ind. St. 8, 167. — β) *Geschmack* so v. a. *Geschmacksorgan, Zunge* BUĀG. P. 4, 29, 11, 8, 20, 27. — γ) *Geschmack* —, *Genuss an, Neigung zu, Verlangen nach, Liebe zu und das, worauf der Geschmack, die Neigung, das Verlangen gerichtet sind, Alles was Genuss gewährt und reizt*; = रोग AK. 3, 4, 20, 229. H. an. (wo fälschlich रोग gedruckt ist). MED. HALĀJ. 3, 75. क्लिष्टं रसेन दृष्टम् PARAMAHĀNSOPAN. in Verz. d. Tüb. H. 7, 29. fgg. अनेन नूनं वेदानां कृतमाहृणां रसात् MBH. 12, 13516. Spr. 1836. 2921. KATHĀS. 3, 37. 94, 12. रसादते VIKR. 40. अतिरसतस् KATHĀS. 47, 120. नीरसायां रसं बालो बालिकायां विकल्पयेत् vermuthet *Liebe* bei Spr. 2635. °खण्डन RAGH. 9, 35. MEGH. 29. करपुटीभिर्नान्नाशके ऽपि वा । बालावक्त्रसरोजिनीमधुनि वा यस्याविशेषो रसः ॥ Spr. 4263. इष्टे वस्तुन्युपचित-रसाः MEGH. 111. UTTARAR. 19, 5 (26, 2). गन्धर्वदत्ताया यत्रोपरि महान्नसः KATHĀS. 106, 18. परानुग्रह° Spr. 2843. गीतरसादिव KATHĀS. 12, 19. 44, 185. मृगयारसात् °रसेन 6, 93. 21, 16. 30. 32, 106. 33, 37. °रसमनुभूय VRT. in LA. (III) 3, 2. करार्चनरसात् KATHĀS. 86, 137. तत्सेवारससंप्राप्त 27, 136. 10, 2. 22, 151. स्त्रीमात्ररसात् 86, 169. 67, 11. GĪT. 1, 36. RĀĀ-TAR.

3, 118. DHŪRTAS. in LA. 74, 16. रसिकं रसेन कुर्यादशो durch das, woran er hängt, Spr. 2197. प्रणयस्य रसं दत्त्वा Genuss HARIV. 7111. परायतः प्रीतिः कथमिव रसं वेत्ति पुरुषः Spr. 4313. क्रीडारसं निर्विशतीव बाल्ये KUMĀRAS. 1, 29. विषयतरसाः die aus der Sinnenwelt hervorgehenden Genüsse Spr. 3033. दिवसाः संतरसाः 421. विविधविषयरसस्पर्श PRAB. 2, 10. भवरसास्वादन Spr. 23. भवरसे वैराग्यमाधीयताम् 1412. गजबन्धरसाम्बत KATHĀS. 12, 6. संगम° ČĀNTIČ. in ČATAKĀV. 39. साक्षैकात्तरसानुवर्तिन् Spr. 1490. प्रङ्करैकरसः स्वयं नु मदनः nur an — *Geschmack findend* VIKR. 9. KUMĀRAS. 3, 82. KATHĀS. 21, 3. तदा चतुष्मतां प्रीतिरासीत्समरसा द्वयोः gleichen Genuss während RAGH. 4, 18. तत्किं शास्त्रकथारसेन DHŪRTAS. in LA. 83, 15. कथो रसस्फीताम् Spr. 730. In den folgenden Beispielen hat das Wort sowohl die Bed. *Genuss, Reiz* als auch *Soft*: लावण्यरसनिर्करिणी (उर्वशी) KATHĀS. 17, 7. प्रेमरसासारवर्षिणा चतुष्पा 11, 49. किं वा काव्यरसः स्वादुः किं वा स्वादीयसो मुधा Spr. 3868. सुभाषितरसास्वाद 3274. — δ) der *Geschmack* eines Kunstwerks ist sein *Charakter, sein Grundton, seine Grundstimmung*; es werden acht, neun und auch zehn Rasa angenommen: प्रङ्कार, वीर, बीभत्स, रौद्र, हास्य, भयानक, करुण, अद्भुत, शान्त und वात्सल्य (bei neun fällt das letzte fort, bei acht die beiden letzten). AK. 1, 1, 3, 17. 3, 4, 20, 229. H. 293. 304. 327. GAUḌA beim Schol. zu H. 294. H. an. MED. HALĀJ. 1, 90. 92. 3, 75. DAČAR. 1, 11. 3, 27. 29. fg. 4, 1. SĀH. D. 43. fg. 60. 209. fgg. 247. 377. Verz. d. Oxf. H. 86, b, 50. fg. 87, a, 14. 211, b, No. 499. 214, a, 21. fgg. 263, b, 25. R. 1, 4, 7 (3, 46 GORR.). PAÑĀT. V, 44. VIKR. 36. BUĀG. P. 10, 70, 19. पथारसम् MĀLAV. 20, 20. Auch vom *Grundton* im Charakter eines Menschen: शान्त RĀĀ-TAR. 1, 23. करुणा° UTTARAR. 37, 7 (30 7). 107, 17 (146, 1). हास्यरसाधिदेवताः MALLIN. zu KUMĀRAS. 7, 95. fünf Rasa (oder Rati) *Gemüthsstimmungen* (शांति, दास्य, साध्य, वात्सल्य und माधुर्य) bilden die fünf Stufen in der Bhakti der Vaishṇava WILSON, Sel. Works 1, 163. — c) *ein Metrum* von 4 Mal 70 Silben Ind. St. 8, 107. 111. — d) = शब्द (!) VAIĀ. a. a. O. — 2) f. रसे a) *Feuchtigkeit*: सिन्धुर्हो रसया सिञ्चद्वाञ्छान् RV. 4, 43, 6. रसा दधीत वृषभम् 8, 61, 13. — b) N. pr. eines Flusses: याम्नी रसां नोदसोद्गः पिपिन्व्युः RV. 1, 112, 12. मा वै रसानितम् कुमा नि रिरमत् 5, 33, 9. 10, 73, 6. — c) *ein mythischer Strom, der die Erde und Luft umfließt*, NIR. 11, 25. = अतरित्तनदी Comm. परि णाः शर्मपत्या धारया सोम विश्रतः । सरा रसेव विष्टपम् RV. 9, 41, 6. कथं रसायां अतरः पयोसि 10, 108, 1. 2. यस्य समुद्रं रसो मृच्छुः 121, 4. सिषेक्तु माता मकी रसा नः 5, 41, 15. — d) *die Unterwelt* (vgl. रसातल): रसां विश्वानुस्तूर्णमुदकपूर्वं (so die ed. Bomb.) महेदधौ MBH. 12, 13479. 13503. fg. 13511 (रसानामालय). BUĀG. P. 3, 13, 17. 30. 42. 4, 7, 46. 5, 18, 39. 25, 13. 6, 11, 22. 8, 16, 27. 21, 25. 9, 20, 31. 10, 6, 12 (pl.). 47, 15. 70, 44. — e) *die Erde, Land* AK. 2, 1, 2. TRIK. 3, 3, 448. H. 937. H. an. MED. HALĀJ. 2, 1. Spr. 2642. NALOD. 2, 10. — f) *Zunge* TRIK. H. c. 122. H. an. MED. — g) N. verschiedener Pflanzen: Clypea hemandifolia W. et A. AK. 2, 4, 2, 3. H. an. MED. Boswellia thurifera Roxb. AK. 2, 4, 2, 11. TRIK. H. an. MED. Panicum italicum Lin. H. an. MED. Weinstock und = काकोली ČABDAR. in ČKDR. — 3) n. a) *Myrrhe* RĀĀN. in ČKDR.; vgl. oben u. 1) a) γ). — b) *Milch*; s. oben u. 1) a) ζ). — c) *Geschmack* VARĀH. BṘH. S. 51, 31. in diesem wahrscheinlich unächtigen Kapi-